یکشنبه ۱ مهر ۱۴۰۳ ■ ۱۸ ربیع‌الاول ۱۴۴۶ ■ سال سی‌ودوم ■ شماره ۹۲۰۹

همشهری فرهنگ شهر

عکس: همشهری/محمد عباس‌نژاد

سلام ۱۶/۵ میلیون دانش‌آموز به مدرسه

سال تحصیلی جدید با رکوردزنی تعداد دانش‌آموزان بعد از ۲ دهه آغاز شد

گزارش
لیلا شریف
روزنامه‌نگار

امروز اول مهر ۱۴۰۳، بالای ۱۶،۵میلیون دانش‌آموز به مدرسه رفتند که ۹ماه ماراتن آموزشی را شروع کنند. جالب اینکه امسال بعد از نزدیک به بیش از ۲ دهه، آمار دانش‌آموزان در کل کشور رکوردزده و پیش‌بینی شده است که پس از بررسی آمار ثبت‌نام‌ها در پایان مهر به ۱۷میلیون نفر برسد. آغاز سال تحصیلی، ظاهری ساده و همیشگی دارد، اما پشت این کوچ میلیونی دانش‌آموزان به مدرسه برای ۹ماه، هزاران برنامه‌ریزی و داستان وجود دارد. از آماده‌سازی ۱۰۵هزار مدرسه در سراسر کشور تا تامین بیش از یک میلیون معلم برای کلاس‌های درس تا چاپ ۱۵۶میلیون کتاب درسی و آماده‌سازی دانش‌آموزان برای کنکور و....

۱ شروعی دوباره با ۱۶/۵میلیون دانش‌آموز

براساس آخرین آمار ارائه شده از سوی وزیر آموزش و پرورش، ۱۶/۵ میلیون دانش‌آموز به مدرسه خواهند رفت.

آمار قطعی ثبت‌نام‌ها تا نیمه شهریور

- **۱۵،۹۰۰،۰۰۰ دانش‌آموز** — تعداد کل کشور
  - **۹،۲۰۰،۰۰۰ دانش‌آموز** — دوره ابتدایی
  - **۳،۸۰۰،۰۰۰ دانش‌آموز** — دوره متوسطه اول
  - **۲،۹۰۰،۰۰۰ دانش‌آموز** — دوره متوسطه دوم
- **۱،۴۰۰،۰۰۰ دانش‌آموز** — کلاس اولی
  - **۲،۵۰۰،۰۰۰ دانش‌آموز** — در حال تحصیل در ۱۸هزار مدرسه غیردولتی

۲ دانش‌آموزان استثنایی

توجه سیستم رسمی آموزش ایران به آموزش کودکان استثنایی، قدمتی بیش از ۵دهه دارد و در تمام این دوران تلاش شده، شرایط برای تحصیل کودکانی که از نظر ضریب هوشی، متفاوت از کودکان عادی هستند، فراهم شود.

آمار سال ۱۴۰۳

- **۸۰،۰۰۰** دانش‌آموز استثنایی
- **۱۷۵۰** مدرسه استثنایی
- **۲۱۲** عنوان کتاب درسی مناسب‌سازی شده

۳ سقفی برای درس خواندن

ساخت مدرسه جزو دستورالعمل‌های ثابت آموزش و پرورش در برنامه‌های سالانه است و هر سال تلاش می‌شود تا با ساخت مدرسه، شرایط برای افزایش سرانه فضای آموزشی و رفع مسئله کلاس‌های پرجمعیت رفع شود.

- **۱۰۵،۰۰۰ مدرسه** — در کل کشور
- **۸،۳۰۰ مدرسه** — در دست ساخت
- **۵/۲۸ متر** — سرانه فضای آموزشی
- **۱،۰۷۲ مدرسه** — مدرسه کانکسی
- **۷،۳۱۹ مدرسه** — عشایری در ۲۶ استان
- **۲۳۰۰ میلیارد تومان** — بودجه تجهیز ۱۷۰۰ مدرسه

۴ مدارس کشور چند معلم دارند؟

از معلم‌ها باید به عنوان بازیگر اصلی سیستم آموزشی کشور نام برد؛ به‌خصوص در سال‌های اخیر که کمبود معلم به پاشنه آشیل آموزش و پرورش تبدیل شد، حضور معلم‌های کاربلد و آموزش‌دیده بیش از گذشته مورد توجه قرار گرفته است.

آمار کل معلم‌ها

- **یک میلیون** — معلم، مدیر، معاون مدرسه و کارکنان آموزش و پرورش در کل کشور
- **۹۰هزار معلم** — در مدارس دولتی و غیردولتی شهر تهران

هشدار کمبود معلم در ۵ استان

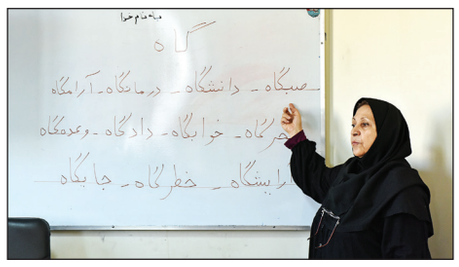

- **۱۷۶هزار** کمبود معلم
- **۸۳هزار** معلم نیاز است
- **۹۳هزار** معلم تأمین شد
- **۳هزار** سربازمعلم

۵ ناگفته‌هایی از کتاب‌های درسی

خیلی‌ها فکر می‌کنند که کار چاپ و توزیع کتاب‌های درسی در ماه‌های منتهی به سال تحصیلی جدید شروع می‌شود، اما واقعیت این است که دستگاه‌های چاپ آموزش و پرورش از یک‌سال قبل‌تر کار خود را کلید می‌زنند تا کتاب‌ها بموقع در اختیار دانش‌آموزان قرار بگیرند.

عملیات توزیع و چاپ کتاب‌های درسی سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

1. شروع چاپ کتاب‌ها از شهریور ۱۴۰۲
2. توزیع در استان‌ها از بهمن ۱۴۰۲
3. توزیع به مدارس از ابتدای شهریور سال ۱۴۰۳

آمار کتاب‌های درسی چاپ شده

- **۱۵۶ میلیون** جلد کتاب
- **۸۹۰ هزار** دانش‌آموز هنوز سفارش کتاب درسی نداده‌اند.

مکث — نقاط قوت و ضعف سال تحصیلی جدید

نظام آموزشی ایران در سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳ با چه نقاط قوت و ضعفی روبه‌رو است؟

نقاط قوت

- افزایش رشته‌های مهارتی به‌جای رشته‌های نظری: سهم دانش‌آموزان هنرستانی امسال در پایه دهم به ۴۵درصد رسیده و برای مهر امسال حدود هزار و ۱۲۰میلیارد تومان تجهیزات برای هنرستان‌ها خریداری شده است.
- تغییر برخی کتاب‌های درسی: تغییر آزمایشی کتاب پایه اول ابتدایی که از سال گذشته شروع شده، امسال گسترده‌تر شده و قرار است به‌ترتیب در سال‌های بعد ادامه یابد تا دانش‌آموزان با حجم کمتر اما مهارتی‌تر آموزش ببینند.
- استفاده از امکانات نوین در آموزش: ارزش افزوده کتاب‌های درسی مانند ویدئوی آموزشی، به کارگیری روش‌های نوین آموزشی و البته استفاده از تکنولوژی مانند هوش مصنوعی در آموزش.
- پوشش همگانی آموزش، حتی در روستاها و مناطق عشایری که فقط یک دانش‌آموز وجود دارد.

نقاط ضعف

- کمبود جدی معلم و استفاده از نیروهای تازه‌نفس: مانند ۳هزار سربازمعلم و حتی دانشجومعلم که آموزش حداقلی دیده‌اند.
- فرسوده بودن ساختمان مدارس در استان تهران؛ آنطور که معاون نوسازی مدارس استان تهران در تیرماه امسال گفته است: حدود ۳۰درصد مدارس این استان فرسوده‌اند.
- شلوغ بودن کلاس‌های درس و دوشیفته شدن مدارس: رضوان حکیم‌زاده، معاون وزیر آموزش و پرورش در این‌باره گفته است: به‌دلیل تراکم زیاد کلاس‌ها برای اینکه همه دانش‌آموزان بیش از حد چهار افت کیفیت نباشند، برخی از مدارس دوشیفته شده‌اند.
- بلاتکلیفی کنکور: حواشی امتحانات نهایی ۳ پایه متوسطه در تابستان امسال باعث شد که بسیاری از نهادهای مدنی از جمله دیده‌بان شفافیت و عدالت، خواهان توقف تأثیر معدل ۳ پایه در کنکور ۱۴۰۴ شوند تا نقاط ضعف این روش اصلاح شود اما این اتفاق هنوز نیفتاده است.

یادبود

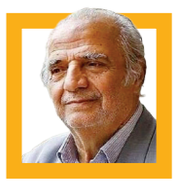

پایان ۶۴سال نویسندگی

محمود حکیمی، یکی از نویسندگان و مترجمان پرکار ایرانی که چند روز قبل به‌دلیل عفونت ریه در بیمارستان شریعتی بستری شده بود، بامداد روز جمعه، ۳۰ شهریور دارفانی را وداع گفت.

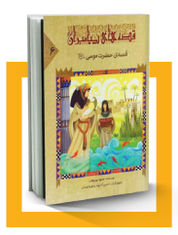

او، استاد تاریخ اسلام بود و داستان‌هایی با زبان ساده برای پیامبران می‌نوشت. او یکی از سالم‌ترین داستان‌نویسان در زمینه تاریخ زندگی انبیاء بود.

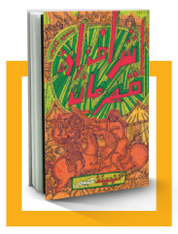

او نویسندگی را از سال ۱۳۳۹ در مجله کیهان بچه‌ها شروع کرد که ۴سال ادامه داشت. نخستین کتاب دینی حکیمی در سال ۱۳۴۷ درباره زندگانی مصعب‌بن عمیر، صحابی قهرمان پیامبر اسلام(ص) بود که با عنوان «اشراف‌زاده قهرمان» به چاپ رسید و مورد استقبال نوجوانان و جوانان قرار گرفت.

حکیمی از سال ۱۳۴۷ به جمع نویسندگان مجله «درس‌هایی از مکتب اسلام» پیوست و از سال ۱۳۵۰ نوشتن داستان‌های دینی را در این مجله وزین حوزه علمیه آغاز کرد. او گفته است: «هر داستان گاهی بسیار طولانی بود. آخرین داستان دنباله‌دار من در این مجله «شکوفایی تشیع» نام دارد که تاکنون ۱۸ بخش آن در ۱۸ شماره به چاپ رسیده است.»

محمود حکیمی در زمینه ادبیات، تاریخ تمدن و تاریخ اسلام قلم زده و کتاب‌های بسیاری را نیز ترجمه کرده است. داستان‌هایی از عصر ناصرالدین‌شاه، مجموعه ۴جلدی «هزار و یک حکایت تاریخی»، رمان پرفروش «نقابداران جوان»، مجموعه ۲۲جلدی «تاریخ تمدن» و ده‌ها اثر دیگر از نوشته‌های این نویسنده پیشکسوت است.

دفاع مقدس

علی‌الله سلیمی
روزنامه‌نگار

روایت آغاز یک جنگ تحمیلی

با آن‌که آغاز رسمی جنگ حکومت بعثی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران در روز ۳۱شهریور سال ۵۹ بود، اما از سال ۱۳۵۸ تا ۳۱شهریور ۱۳۵۹ جمعاً ۶۳۶ مورد تجاوز مرزی از سوی عراق به خاک ایران صورت گرفت که ۴۹۰ مورد از این تجاوزها از سوی وزارت امور خارجه وقت علی‌اکبر ولایتی با اسناد معتبر به سازمان ملل گزارش شد.

با گذشت حدود ۱۹ماه از پیروزی انقلاب اسلامی، صدام حسین، پیمان ۱۹۷۵ الجزایر را در برابر دوربین‌های تلویزیون بغداد پاره کرد و در نطقی با تأکید بر مالکیت مطلق کشورش بر اروندرود که آن را شط‌العرب می‌نامید و طرح این ادعا که جزایر سه‌گانه ایران به اعراب تعلق دارد، همزمان جنگ زمینی، هوایی و دریایی علیه ایران را آغاز کرد.

ماشین جنگی حکومت بعثی عراق روز ۳۱شهریور از مرزهای جنوب و غرب کشورمان وارد خاک جمهوری اسلامی ایران شد و به سرعت کیلومترها در خاک کشورمان پیشروی و مناطقی وسیع از ۵استان ایران در جنوب و غرب را اشغال کرد.

همزمان با حمله زمینی، هواپیماهای نظامی عراق فرودگاه مهرآباد تهران و مناطق دیگر را در ساعت ۲ بعد از ظهر ۳۱شهریور بمباران کردند که با شنیده شدن صدای انفجار مهرآباد در غرب تهران، مردم این منطقه به خیابان‌ها ریختند و با مشاهده بمباران قسمتی از فرودگاه به‌منظور کمک به سمت آن هجوم آوردند.

هواپیماهای عراقی در این روز ۱۵ شهر ایران را هدف قرار دادند که این شهرها عبارت بودند از تهران، تبریز، آبادان، همدان، دزفول، امیدیه، بوشهر، کرمانشاه، اصفهان، ارومیه، دهلران، ایلام، اهواز، مریوان و مهران که تقریباً تمامی پایگاه‌های هوایی و مناطق نظامی، مسکونی و صنعتی را شامل می‌شد.

به‌فاصله چندساعت از حملات هوایی عراق، در ساعات عصر گاهی روز ۳۱ شهریور طرح اولیه انتقام توسط فانتوم‌های F4 پایگاه‌های همدان و بوشهر انجام شد. به این ترتیب به دستور فرج‌الله براتپور، معاون عملیات پایگاه همدان ۴ فروند برخاستند و پایگاه هوایی کوت را بمباران کردند. ۴ فانتوم دیگر هم با هماهنگی فریدون صمدی از پایگاه بوشهر برخاسته و پایگاه هوایی شعیبیه را بمباران کردند.

نخستین واکنش حضرت امام خمینی(ره) به آغاز جنگ تحمیلی، با صحبت با مردم همراه بود. ایشان فرمودند: «برای ملت ایران این صحبت را دارم که گمان نکند ملت ایران که ارتش ایران نمی‌تواند جلوی اینها را بگیرد خیر، ارتش ایران و قوای مسلح ما، پاسدارهای عزیز ما قادر بر این معنا هستند، لکن تا مسئله جدی نشود، آنها جداً عمل نمی‌کنند.»